

LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSŲ MINISTERIJA

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2022-04- Nr.

DĖL VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL ELEKTRONINIŲ FINANSINĖS APSKAITOS DOKUMENTŲ TEIKIMO VIEŠOJO SEKTORIAUS SUBJEKTAMS IR KITIEMS SUBJEKTAMS, KURIE YRA PERKANČIOSIOS ORGANIZACIJOS, ATVEJŲ“ PROJEKTO

Lietuvos Respublikos finansų ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl elektroninių finansinės apskaitos dokumentų teikimo viešojo sektoriaus subjektams ir kitiems subjektams, kurie yra perkančiosios organizacijos, atvejų“ projektą (toliau – Projektas).

Projekto tikslas – įgyvendinti 2022 m. gegužės 1 d. įsigaliosiančias Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymo Nr. IX-574 pakeitimo įstatymo nuostatas, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatytais atvejais viešojo sektoriaus subjektams ir kitiems subjektams, kurie yra perkančiosios organizacijos (toliau kartu – viešojo sektoriaus subjektai), teikiami tik elektroniniai finansinės apskaitos (toliau – apskaita) dokumentai ir šiuos dokumentus viešojo sektoriaus subjektai priima ir apdoroja naudodamiesi informacinės sistemos „E. sąskaita“ priemonėmis.

Projektu prisidedama:

- prie Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano patvirtinimo“, nurodyto 5.3.14 darbo „Užtikrinti sąskaitų skaitmenizavimą viešajame ir privačiame sektoriuose, automatinį sąskaitų tvarkymą ir integraciją su ES valstybėmis narėmis, tobulinant e. sąskaitos sistemą, leidžiančią naudoti europinio standarto elektronines sąskaitas, sukuriant tam reikalingą reguliavimą ir diegiant organizacines ir technines priemones“ įgyvendinimo;

- prie Lietuvos Respublikos Seimo 2021 m. gruodžio 7 d. rezoliucijoje Nr. XIV-732 „Dėl Lietuvos skaitmeninės ateities transformacijos ir skaitmeninio suvereniteto“ pateikto siūlymo „Vyriausybei sukurti skaitmeninę ekosistemą, suteikiančią galimybių piliečiams, verslui ir viešajam sektoriui tikruoju ar beveik tikruoju laiku keistis duomenimis, o ne „suskaitmenintais dokumentais“, ir iki 2025 metų pereiti prie elektroninių sąskaitų, važtaraščių, elektroninių čekių, virtualių fiskalinių aparatų naudojimo“ įgyvendinimo.

Dėl elektroninių sąskaitų faktūrų teikimo. Šiuo metu rengti ir teikti elektronines sąskaitas faktūras nereikalaujama, kai viešieji pirkimai vykdomi pagal žodines sutartis. Žodinės sutartys gali būti sudaromos, kai supaprastinto pirkimo (įskaitant ir mažos vertės pirkimus) sutarties vertė mažesnė kaip 5 000 eurų (be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) ir kitais Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 86 straipsnio 7 dalyje nurodytais atvejais. Projektu siūloma nustatyti, kad būtų palaipsniui pereinama prie elektroninių sąskaitų faktūrų teikimo viešojo

sektoriaus subjektams. Iki 2023 m. gruodžio 31 d. subjektai galės neteikti elektroninių sąskaitų faktūrų, jeigu buvo sudarytos žodinės sutartys. Dar metams, iki 2024 m. gruodžio 31 d., tokia teisė paliekama tik fiziniams asmenims, su viešojo sektoriaus subjektais sudarantiems žodines sutartis, kurių vertė neviršija 1 000 eurų be PVM. Nuo 2025 m. sausio 1 d. viešojo sektoriaus subjektams, išskyrus Viešųjų pirkimų įstatymo 22 straipsnio 12 dalyje nustatytus atvejus, teikiami tik elektroniniai apskaitos dokumentai.

Dėl elektroninių sąskaitų faktūrų formatų. Šiuo metu informacinėje sistemoje „E. sąskaita“ yra galimybė priimti dviejų formatų elektronines sąskaitas faktūras:

- lietuviško standarto, atitinkančio Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (toliau – PVM įstatymas) reikalavimus;
- Europos standarto, atitinkančio Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standarto, kurio nuoroda paskelbta 2017 m. spalio 16 d. Komisijos įgyvendinimo sprendime (ES) 2017/1870 dėl nuorodos į Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standartą ir sintaksių sąrašo paskelbimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2014/55/ES, reikalavimus.

Iki 2025 metų sąskaitos faktūros formatas priklausys nuo susitarimo tarp sąskaitos faktūros teikėjo ir gavėjo. Projekto 1.3.1 papunktyje siūloma nustatyti, kad nuo 2025 m. sausio 1 d. sąskaitos faktūros teikiamos pagal Europos standartą, išskyrus Projekto 1.3.2 papunktyje nustatytą išimtį rengti lietuviško standarto sąskaitą faktūrą. Tokios išimties reikia, kad prireikus būtų galimybė parengti ir pateikti sąskaitą faktūrą, atsižvelgiant į PVM įstatymo 79 straipsnio 5 dalies ir 80 straipsnio nuostatas (pvz., viena PVM sąskaita faktūra gali būti išrašoma keliems gavėjams ar keli skirtingi PVM mokėtojai gali išrašyti vieną PVM sąskaitą faktūrą), kurių įgyvendinimas neleistų parengti Europos standarto sąskaitos faktūros.

Dėl elektroninių sąskaitų faktūrų teikimo būdų. Projekto 1.4 papunktyje nustatyta, kad ne vėliau kaip nuo 2025 m. sausio 1 d. Europos standarto elektroniniai apskaitos dokumentai teikiami per tarptautinės asociacijos PEPPOL tinklą – Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybėse narėse veikiančią tinklą, skirtą viešiesiems pirkimams skaitmeninti. Šio tinklo priemonių naudojimas skatins naudoti ES lygiu suderintą ne tik sąskaitų faktūrų, bet ir kitų su viešaisiais pirkimais susijusių dokumentų teikimo priemonę ir pažangesnių procesų diegimą subjektų veikloje. Be to, naudojantis PEPPOL tinklu atsiras galimybė standartizuotu formatu teikti užsakymus bei gauti prekių bei paslaugų katalogus. Numatyta, kad jei dokumentų teikėjai neturi techninių galimybių Europos standarto elektroninių apskaitos dokumentų automatinio būdu teikti per PEPPOL tinklą, t. y. jų veiklos valdymo informacinės sistemos neturi sąsajos su PEPPOL tinklu, elektroniniai apskaitos dokumentai gali būti teikiami naudojantis informacinės sistemos „E. sąskaita“ priemonėmis. Atitinkamai Nacionalinis bendrųjų funkcijų centras (toliau – Centras) įgaliojamas užtikrinti (Projekto 2.2 papunktis) galimybę viešojo sektoriaus subjektams ne vėliau kaip nuo 2024 m. liepos 1 d. gauti Europos standarto elektroninius apskaitos dokumentus per PEPPOL tinklą net ir tais atvejais, kai elektroninio apskaitos dokumento duomenys buvo įvesti rankiniu būdu naudojantis informacinės sistemos „E. sąskaita“ priemonėmis.

Siekiant sudaryti patogias sąlygas visiems subjektams, įskaitant ir fizinius asmenis, teikti elektronines sąskaitas faktūras naudojantis informacinės sistemos „E. sąskaita“ priemonėmis, Projekte siūloma Centrai, kuris yra informacinės sistemos „E. sąskaita“ valdytojas, pavesti atlikti visus reikalingus veiksmus, kad nuo 2024 m. sausio 1 d. subjektams, neturintiems sąsajos su PEPPOL tinklu, būtų sudarytos galimybės įvesti elektronines sąskaitas faktūras į informacinę sistemą „E. sąskaita“ nemokamai naudojant įprastus būdus ar mobiliąsias programas (nuo 2025 m.

sausio 1 d.) arba kitomis asmenims patogiomis priemonėmis. Siekiant, kad laiku įsigaliotų visos Projekto nuostatos, susijusios su informacinės sistemos „E. sąskaita“ veikimu ir naujomis funkcijomis (nuo 2024 m. sausio 1 d. nemokamas sąskaitų teikimas ir tam reikalingi sprendimai dėl informacinės sistemos „E. sąskaita“ tvarkytojo ir valdytojo, nuo 2025 m. sausio 1 d. teikimas mobiliosiomis programėlėmis), ir atsižvelgiant į numatomą informacinės sistemos „E. sąskaita“ modernizavimą, Centras įgaliojamas iki 2023 m. liepos 1 d. patikslinti Informacinės sistemos „E. sąskaita“ nuostatus. Iki to laiko informacinė sistema „E. sąskaita“ veiktų pagal dabar galiojančius nuostatus. Pažymėtina, kad informacinė sistema „E. sąskaita“ bus skirta ne tik elektroninėms sąskaitoms faktūroms viešojo sektoriaus subjektams teikti ar priimti, bet ir apskaitos procesams automatizuoti, vidaus kontrolės priemonėms diegti, sąskaitoms faktūroms saugoti.

Projektas teiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai, Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, valstybės įmonei Registrų centrui, Centrui, Valstybinei mokesčių inspekcijai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, Lietuvos pramonininkų konfederacijai, Lietuvos darbdavių konfederacijai ir Lietuvos verslo konfederacijai. Projektas patikslintas pagal institucijų ir įstaigų pastabas ir pasiūlymus.

Ekonomikos ir inovacijų ministerija siūlė, kad reikalavimas teikti elektronines sąskaitas faktūras pagal žodines sutartis, kurių vertė neviršija 1 000 eurų, nepriklausomai nuo to, ar sutartis sudaroma su fiziniu ar juridiniu asmeniu, įsigaliotų tik sukūrus mobiliąją programėlę ir praėjus pereinamajam laikotarpiui, pavyzdžiui, vadovaujantis dviejų datų taisykle nuo 2025 m. gegužės 1 d. Kadangi galimybės mobiliosiomis programėlėmis pateikti elektronines sąskaitas faktūras aktualiausios būtų fiziniams asmenims ir siekiant greitesnio visų juridinių asmenų, nepriklausomai nuo sudaromų sutarčių vertės (nuo 2024 m. sausio 1 d.), ir fizinių asmenų (nuo 2025 m. sausio 1 d., bet ne nuo 2025 m. gegužės 1 d.) perėjimo prie elektroninių sąskaitų faktūrų teikimo, į pasiūlymą neatsižvelgta.

Projektu nustatomi reikalavimai viešojo sektoriaus subjektams teikti tik elektroninius apskaitos dokumentus susiję su informacinių sistemų funkcinių galimybių pritaikymu ir administracinės naštos pokyčio subjektams nesukels, nes pagal galiojantį reglamentavimą nustatomas reikalavimas išrašyti sąskaitą faktūrą pardavus prekes ar suteikus paslaugas ir ją pateikti prekių ar paslaugų pirkėjui. Pereinant nuo popierinių prie elektroninių sąskaitų faktūrų vykdant viešuosius pirkimus administracinė našta verslo subjektams nepadidėja, nes keičiasi tik sąskaitos faktūros parengimo ir pateikimo būdas. Kartu pastebėtina, kad nuo 2022 m. gegužės 1 d., įsigaliojus Lietuvos Respublikos finansinės apskaitos įstatymui¹, bus leidžiama į informacinę sistemą „E. sąskaita“ pateiktų elektroninių apskaitos dokumentų jas pateikusiam subjektui nebesaugoti. Perėjus prie elektroninių sąskaitų faktūrų rengimo ir teikimo bus reikšmingai prisidedama prie šešėlio mažinimo, kartu – prie tinkamo ir teisingo viešųjų finansų surinkimo.

¹ 10 straipsnio 2 dalis: *Į informacinę sistemą „E. sąskaita“ pateikti elektroniniai apskaitos dokumentai arba elektroniniai apskaitos dokumentai, parengti pagal Europos elektroninių sąskaitų faktūrų standartą ir pateikti į veiklos valdymo informacinės sistemas, kurių valdytojai užtikrina prieigą prie elektroninių apskaitos dokumentų juos pateikusiems ir gavusiems subjektams, priimtų elektroninių apskaitos dokumentų saugojimą pagal Dokumentų ir archyvų įstatymą ir Pridėtinės vertės mokesčio įstatymą ir pateikimą (kai pateikimas privalomas) valstybės institucijoms ir kitiems asmenims, laikomi saugomais subjekto. Šiuo atveju subjektas turi išsaugoti į informacinę sistemą „E. sąskaita“, kitas veiklos valdymo informacinės sistemas pateiktų elektroninių apskaitos dokumentų sąrašą kartu su kitais ataskaitinio laikotarpio apskaitos dokumentais.*

Projektas neprieštarauja Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programai, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2020 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. XIV-72 „Dėl Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“.

Projektas nenotifikuotinas Europos Komisijai pagal Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“, reikalavimus.

Projekte neapibrėžiama naujų sąvokų ar jas įvardijančių terminų, kuriuos būtina įvertinti Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

Projektas paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinės sistemos (TAIS) Projektų registravimo posistemėje.

Projektą parengė Finansų ministerijos specialistai. Projekto rengimą koordinavo Finansų ministerijos Atskaitomybės, audito, turto vertinimo ir nemokumo politikos departamentas (direktorė Ingrida Muckutė, tel. (8 5) 239 0164, vyresnioji patarėja Paulė Svorobovičienė, tel. (8 5) 239 0165), atsakingas asmuo – Atskaitomybės ir apskaitos metodologijos skyriaus (vedėja Sonata Lebednykienė, tel. (8 5) 219 4463) vyriausioji specialistė Asta Nareckaitė, tel. (8 5) 239 0018.

PRIDEDAMA. Projektas, 2 lapai.

Finansų ministrė

Gintarė Skaistė